

השיחה השבועית

מפי הרב אפרים כחלון שליט"א

פרשת לך לך

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת לָךְ לָךְ הָאֱמוּנָה הַמַּחֲיִיבָה

אֲבִרָהּ וְנִמְרוֹד

בְּפִרְשֵׁת הַשְּׁבוּעַ יֵשׁ מִדְּרָשׁ שְׁמוּבָא בְּכֹמָה מְקוֹמוֹת, אֲנַחְנוּ נִבְיָא אֶת הַמִּדְרָשׁ שְׁמוּבָא בְּמִדְרָשׁ (רבה פרשת נח פרשה לח אות יג, ובאוצר המדרשים איזנשטיין ערך אברהם אבינו עמוד 7), וְשֵׁם מְסַפֵּר עַל אֲבִרָהּ אֲבִינוּ שֶׁכְּשֶׁהָיָה יָלַד קֶטֶן, הָלַךְ וְשָׁבַר אֶת כָּל הַפְּסָלִים שֶׁל אָבִיו, וְלָמַד אֶת כָּלָם שָׁאִין הַגִּיּוֹן לְהַשְׁתַּחֲוּוֹת לַפְּסָל. וְלֹא רַק שֶׁשָּׁבַר אֶת הַפְּסָלִים, אֲלָא גַם שָׁרַף אוֹתָם. אָבָא שָׁלוּ תַרַח, הָלַךְ אֲצֵל נִמְרוֹד וְאָמַר לוֹ: "בְּנִי שָׁרַף אֶת אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֶיךָ בָּאֵשׁ" - מַעֲנִין שֶׁהוּא לֹא חָשַׁב עַל זֶה, שֶׁאֱלֹהִים שֶׁאִפְשָׁר לְשָׁרַף אוֹתוֹ אֵיזָה אֱלֹהִים הוּא? מִסֵּכָן מִי שֶׁמֵּאֲמִין בְּאֱלֹהִים שֶׁכֵּזֶה - שֶׁלַח נִמְרוֹד אֶל אֲבִרָהּ וְשָׁאָלוּ: "לָמָּה עָשִׂיתָ כֹּךָ?" עָנָה אֲבִרָהּ: "אֲנִי לֹא עָשִׂיתִי כֹכָה אֲלָא הַפְּסָל הַגָּדוֹל הוּא זֶה שֶׁעָשָׂה, מִכִּיּוֹן שֶׁהִפְרִיעוּ לוֹ לֶאֱכָל". נִמְרוֹד הִתְעַצֵּבָן וְצָעַק עַל אֲבִרָהּ: "אֵתָה נִוְרְמְלִי? וְכִי יֵשׁ בָּהֶם רוּחַ חַיִּים שֶׁיְּכֻלִּים לַעֲשׂוֹת כֵּן?", אָמַר לוֹ אֲבִרָהּ: "יִשְׁמְעוּ אֲזַנֶּיךָ מַה שֶּׁפִּיךָ מְדַבֵּר, שֶׁהֲרִי אִם אֵין בָּהֶם כֹּחַ, לָמָּה תִּנְיָחוּ לְמִי שֶׁבִּרָא שְׁמַיִם וָאָרֶץ וְתִשְׁתַּחֲוּוּ לְעֵץ" - אֵתָה הֲרִי אוֹמֵר שָׁאִין כֹּחַ בְּעֵץ וּבַפְּסָלִים, אִם כֵּן לָמָּה אֵתָה מִשְׁתַּחֲוִה לָהֶם? עָנָה לוֹ נִמְרוֹד: "אֵינִי מֵאֲמִין בְּאֱלֹקֵי הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, שֶׁכֵּן אֲנִי בִּרְאִיתִי שְׁמַיִם וָאָרֶץ!", אָמַר לוֹ אֲבִרָהּ: "כְּשִׁיִּצְאֲתִי מִהַמְּעָרָה [אָבָא שֶׁל אֲבִרָהּ הִחְבִּיאוֹ בַּמְּעָרָה] רְאִיתִי אֶת הַשֶּׁמֶשׁ עוֹלָה בַּמִּזְרָח וְשׁוֹקַעַת בַּמַּעֲרָב, וְאִם אֵתָה בִּרְאִיתָם תִּצְוֶה עַל הַשֶּׁמֶשׁ לְמַחֵר שֶׁתַּעֲלֶה

פִּרְשֵׁת לָךְ לָךְ

בַּמַּעֲרָב וּתְשַׁקֵּעַ בַּמִּזְרָח". נִמְרֹד כְּמוֹכֵן הַחַל לְגַמְגֵּם מִשְׁהוּ. שְׂאֵל נִמְרֹד אֶת יוֹעֲצָיו: "בְּמָה נַעֲנִישׁ אוֹתוֹ?, הֲרִי אֵין לָנוּ תְּשׁוּבוֹת לְשִׂאלוֹת שְׁלוֹ". מִמֶּשׁ כְּמוֹ הַנוֹצְרִים, כְּשֶׁלֹּא יָכְלוּ לְהִתְמוּדָד עִם הַיְּהוּדוֹת פָּשוּט שָׁרְפוּ אֶת הַיְּהוּדִים, שֶׁכְּשֵׁאִין לַנוֹצְרִים תְּשׁוּבוֹת לַיְּהוּדוֹת מָה הֵם עוֹשִׂים? אֵינְקוֹינִיצִיּוֹת.

אָמְרוּ לוֹ יוֹעֲצָיו שֶׁל נִמְרֹד: "בְּמָה שֶׁהוּא עֹשֶׂה לַפְּסִילִים בָּזָה נַעֲנִישׁוּ - הוּא שָׁרַף אוֹתָם, אֶנְחָנוּ נִשְׁרַף אוֹתוֹ". וּבִאֲמַת הִלְכוּ וְזָרְקוּ אֶת אֲבָרָהֶם לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ, וְלֹא קָרָה לוֹ שׁוּם דְּבָר, וְיִצָּא בְּכָבוֹד גָּדוֹל מִכַּבֵּשׁן הָאֵשׁ. עַד כָּאן הַסְּפּוֹר הַיְּדוּעַ.

יֵשׁ כָּאן שְׂאֵלָה מְעִינִת מְאֹד. בַּמִּדְרָשׁ (רַבָּה סוֹף פִּרְשֵׁת נח), מְסַפֵּר עַל כָּל הַנוֹכּוֹחַ שֶׁהָיָה לְאַבְרָהֶם עִם נִמְרֹד, נִמְרֹד מִצָּוָה עַל אֲבָרָהֶם שִׂישֶׁתְּחוּהָ לָאֵשׁ, וְאַבְרָהֶם מְסַרְב כִּי אִם כָּבֹד נִשְׁתַּחֲוֶה לַמִּיִּם שֶׁמְכַבִּים אֶת הָאֵשׁ, וְהוּא מִמְּשִׁיךְ וְאוֹמֵר לוֹ "תִּשְׁתַּחֲוֶה לַמִּיִּם", וְאַבְרָהֶם מְסַרְב, שֶׁהֲרִי הַמִּיִּם מְגִיעִים מִהָעֲנָנִים, וְגַם לָהֶם הוּא מְסַרְב לְהִשְׁתַּחֲוֹת שֶׁהֲרִי הָרוּחַ מִפְּזֶזֶת אֶת הָעֲנָנִים. אוֹמֵר לוֹ נִמְרֹד: "תַּעֲבֹד אֶת הָרוּחַ", עוֹנֶה לוֹ אֲבָרָהֶם אֲבִינוּ: "יֵשׁ מִי שֶׁמְפַזֵּר אֶת הָרוּחַ וְהוּא בּוֹרֵא עוֹלָם - מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם". נִמְרֹד כּוֹעֵס וְזוֹרֵק אוֹתוֹ לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ.

וְהַשְׂאֵלָה מִתְּבַקֶּשֶׁת לָמָּה? לָמָּה אֶת הָאֵשׁ וְאֶת הַפְּסִילִים מוֹכֵן נְבוֹכַדְנֶצַּר לַעֲבֹד, כְּמוֹ כֵּן גַּם אֶת הַמִּיִּם, הָעֲנָנִים וְהָרוּחַ, אֶת הַכָּל חוּץ מֵאַלְקִים? מָה הַהֶגְיוֹן פֹּה?

שִׁבְעַת מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ

הַרְמָב"ם (הַלְכוֹת מַלְכִּים וּמַלְחָמוֹת פֶּרֶק ח הַלְכָּה יא) כּוֹתֵב: "כָּל גּוֹי שֶׁמִּקְבֵּל עָלָיו שִׁבְעַת מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ, [לֹא לְרִצָּחַ, לֹא לַעֲבֹד עֲבוֹדָה

הַאֲמוּנָה הַמַּחֲבִיבָה

זָרָה, אֲסוּרֵי עֲרִיּוֹת, הַעֲמַדַת דִּינִים, לֹא לְקַלֵּל אֶת ה', אָבֵר מִן הַחַי, וְלֹא לַגָּנוֹב וְנִזְהָר לַעֲשׂוֹתָם הֲרִי זֶה מִחֲסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם, וַיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְהוּא שִׁיקְבֵּל אוֹתָם וַיַּעֲשֶׂה אוֹתָם, מִפְּנֵי שְׂצוּהָ בָּהֶן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתוֹרָה וְהוֹדִיעָנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁבְּנֵי נֹחַ מִקֵּדָם נִצְטוּוּ בָּהֶם". זֹאת אוֹמְרָת, מְתִי נִחְשָׁב גּוֹי לְאַחַד מִחֲסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם? רַק בְּזִמָּן שֶׁהוּא מְקִים אֶת שְׁבַע מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ, לֹא מִכֵּיּוֹן שֶׁזֶה מוֹסְרֵי וַיִּפֶּה, אֲלֹא רַק בְּגִלְגַּל צוּוֵי ה'. וְכֵן מִמִּשְׁיָד הַרְמַב"ם וְאוֹמֵר: "אֲבָל אִם עָשָׂאן מִפְּנֵי הַכֶּרְחִי הַדַּעַת, אֵין זֶה גֵּר תוֹשָׁב, וְאֵינוּ מִחֲסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם אֲלֹא מִחֲכַמֵּיהֶם". - הוּא נִקְרָא רַק חָכָם בְּלִבָּד שְׂרוּצָה אֶת שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָם, אֲבָל אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. מִתְבָּאֵר מִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם, שֶׁבִּאֲוֹתָהּ פִּעֻלָּה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה, פְּעָמִים יֵשׁ לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וּפְעָמִים לֹא. אִם שׁוֹמֵר אֶת שְׁבַע מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ מִחֲמַת צוּוֵי ה' הֲרִי הוּא מִחֲסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם וַיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, אֲךָ אִם הוּא שׁוֹמֵר בְּגִלְגַּל צוּ מִצְּפוּנוֹ אוֹ חֲכָמָתוֹ, הוּא לֹא נִחְשָׁב לַחֲסִיד אֲמוֹת הָעוֹלָם וְאֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

מָה הַהֲבִנָּה בְּזֶה?

הַתְּשׁוּבָה הִיא פְּשׁוּטָה: אִם אַתָּה לֹא מוֹכֵן לְהַבִּין שֵׁישׁ מַעֲלִיף בּוֹרֵא שֶׁמִּגְבִּיל אוֹתָךְ וְאוֹמֵר לָךְ מָה לַעֲשׂוֹת, אַתָּה אֲפִלּוּ לֹא הִתְחַלַּת אֶת הַעֲבוּדָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין לָךְ שׁוּם קֶשֶׁר לְעוֹלָם הַבָּא. אֲפִלּוּ שְׂאֵתָה מִגְבִּיל אֶת עַצְמְךָ - לֹא לְהַרְג, וְלֹא לְרַצֵּחַ, אֲבָל הַכֹּל זֶה לְפִי הַהֲגִיוֹן שְׁלֹךְ, וְאַתָּה לֹא מוֹכֵן שִׁיְהִיָּה מַעֲלִיף מִיִּשְׁהוּ שִׁישְׁלֵט בָּךְ.

כֵּן הָיָה נִמְרֹד. הוּא הָיָה סֶמֶל הַגָּאוּהָ, הוּא אָמַר לְאַבְרָהָם: "אֲנִי בְּרֵאתִי אֶת הָעוֹלָם", אֲבָל מָה, אֵין לִי בְּעִיָּה לַעֲבֹד לְאֵשׁ, לְמִים, לְרוּחַ, לְמִי שֶׁתִּרְצֶה, שֶׁכֵּן הֵם לֹא מַחֲבִיבִים אוֹתִי. רַק לֹא לְמִי שֶׁבִּרְא אֶת הָעוֹלָם, שְׂאֵנִי חַיֵּב לְהִיּוֹת כְּפוּף אֵלָיו וְלִשְׁמַע לוֹ, כִּי הַאֲמוּנָה

פְּרִשֶׁת לָךְ לָךְ

הִזוּ מַחֲבִיבֹת אוֹתִי, וּבְגָלַל רְצוֹנוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא צָרִיךְ לִשְׁמֹר עַל שְׁבַע מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ, וְזֶה לֹא מִתְאַיֵּם לִי. וּבְגָלַל זֶה אֲנִי אֲשָׁרֵף אֶת אֲבִרָהֶם אֲבִינוּ וְאֲשָׁאֵר בַּמַּחֲשָׁבָה שְׁלִי.

כֹּךְ הִיְתָה מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל נִמְרוֹד.

הַגָּאוֹתָן מוֹל הָעֲנוּ

וּכְנַגְדּוֹ אֲבִירָהֶם אֲבִינוּ שֶׁהוּא סֶמֶל הָעֲנוּהָ, בַּפְּרָשָׁה הַבָּאָה הוּא אוֹמֵר "וְאֲנֹכִי עָפָר וָאֶפֶר" (בראשית יח, כז), הוּא מֵיַצֵּג אֶת הָאֱמוּנָה בַּהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁכֵּן אִם יֵשׁ לָךְ עֲנוּהָ אַתָּה יָכוֹל לִהְיוֹת מֵאֲמִין בַּדְּרָגָה הַכִּי גְבוּהָהּ, כִּי אַתָּה מוֹכֵן לְקַבֵּל מְרוֹת, וּלְהַכְנִיעַ אֶת עֲצָמֶךָ מוֹל רְצוֹן הֶשֶׁם.

הָרִי לָנוּ סֶמֶל הַגָּאוֹה מוֹל סֶמֶל הָעֲנוּהָ, סֶמֶל הַגָּאוֹה יִהְיֶה מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת הַכֹּל, יִשְׁתַּחֲוֶה לְנֶעֱל, לַעֲצִיץ, לְבַעַל חֵי, רַק לֹא לְבוֹרָא הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּאֵמַת הַשּׁוֹלֵט עַל הָעוֹלָם שֶׁמַּחֲבִיב אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ. לַעֲצֵרְנוּ אֲנָשִׁים מוֹכְנִים לוֹמַר שֶׁהֵם יֵצְאוּ מִקּוֹפִים, יֵצְאוּ מִשְׁעוּעִית, שֶׁהֵם שְׂרִירִים שֶׁל פְּצָצָה, אוֹ שֶׁהֵם חֲלָקִים שֶׁל כָּל מִינֵי עֲבָמִי"ם וְחִיזָרִים שֶׁזָּרְעוּ אֵיזָה דִּי אֵן אִי בְּעוֹלָם, וּמִזָּה נִהְיָה אֵיזָה עוֹלָם. הֵם מוֹכְנִים כֹּךְ לְהַשְׁפִּיל אֶת מוֹצָאֵם, הָעֶקֶר שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁהוּ שְׂיִחִיב אוֹתָם, וְיִתְעַרֵּב לָהֶם בְּרְצוֹנוֹתֵיהֶם וּבִתְאוּתֵיהֶם. הוּא מוֹכֵן לְהַגִּיד שֶׁהוּא קוֹף, אֲבָל לֹא שְׂיֵשׁ בּוֹרָא לְעוֹלָם שְׂיִגִיד לוֹ מֶה לַעֲשׂוֹת. וְזוֹ הַגָּאוֹה הַכִּי גְדוּלָּה וְהַטְפָּשׁוֹת הַכִּי גְדוּלָּה, כִּי אָדָם שֶׁהוּא גָּאוֹתָן הוּא טִפֵּשׁ, וְלָכֵן דִּרְשׁוּ חֲז"ל בַּמִּדְרָשׁ (רַבָּה קֹהֶלֶת פֶּרֶשָׁה ב אוֹת יד) "וְהַכֶּסֶל בַּחֲשֹׁךְ הוֹלֵךְ" (קֹהֶלֶת ב, יד) זֶה נִמְרוֹד, שֶׁהַגָּאוֹתָן וְהַכּוֹפֵר הֵם כְּסִילִים, שֶׁהָרִי בְּמָה יֵשׁ לָךְ לְהַתְגָּאוֹת? מֶה שְׁלָךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה? אִם אַתָּה מִבִּין שְׂיֵשׁ בּוֹרָא לְעוֹלָם, אַתָּה מִבִּין שְׂיֵשׁ תּוֹרָה, אַתָּה מִבִּין שְׂיֵשׁ הַנְּהֻגָה, זֶה מִשְׁהוּ אַחֵר לְגַמְרִי, אַתָּה

הַאֲמוּנָה הַמַּחֲבִיבָה

בְּכָל־לֹא בַר - גִּאּוּוֹה.

בַּעַל דַּעַת הוּא עֲנוּ

הַרְמָב"ם (הלכות יסודי התורה פרק ז הלכה א) כותב: "מִי־סוּדֵי הַדַּת לַדַּעַת שֶׁהָאֵל מְנַבֵּא אֶת בְּנֵי הָאָדָם [פְּרוּשׁ: שֵׁשׁ כַּח גְּבוּאָה לְבְנֵי אָדָם] וְאִין הַנְּבוּאָה חָלָה אֲלָא עַל חָכְם גְּדוֹל בְּחֻמָּה, גְּבוּר בְּמַדּוּתָיו, וְלֹא יִהְיֶה יִצְרוֹ מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּדָבָר בְּעוֹלָם, אֲלָא הוּא מִתְגַּבֵּר בְּדַעְתּוֹ עַל יִצְרוֹ תָמִיד. וְהוּא בַּעַל דַּעַת רַחְבָּה נְכוּנָה עַד מָאֵד". הַרְמָב"ם מְלַמֵּד אוֹתָנוּ כָּאֵן שֶׁצָּרִיךְ כְּמָה תְּנָאִים כְּדִי לְזַכּוֹת לְנְבוּאָה, שֶׁיִּהְיֶה חָכְם גְּדוֹל, גְּבוּר בְּמַדּוּתָיו וְשֶׁתָּמִיד הוּא מִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ וְבַעַל דַּעַת רַחְבָּה. וְשׂוֹאֲלִים הַמְּפָרְשִׁים עַל הַרְמָב"ם (עֵיין שֵׁם בַּדְּבָרִי הַכֹּסֵף מִשְׁנָה וְהַלָּחֵם מִשְׁנָה וְעוֹד) הָרִי מְקוֹר דְּבָרֵי הַרְמָב"ם הוּא בְּגִמְרָא (נִדְרִים דף לח ע"א) וְשֵׁם כְּתוּב שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה עֲנוּ, וּמִדּוּעַ הַרְמָב"ם לֹא מְזַכֵּיר אֶת זֶה? וַיֵּשׁ בְּזֶה פְּלִפּוּלִים וּתְשׁוּבוֹת.

אֲנִי אֶמְרָתִי בְּסִיעָתָא דְשִׁמְיָא תְּרוּץ פְּשׁוּט, שֶׁהַרְמָב"ם כּוֹתֵב דְּבָר אֶחָד שְׂכוּלִל בְּתוֹכּוֹ אֶת מִדַּת הָעֲנוּוָה, וְהוּא: שֶׁיִּהְיֶה בַּעַל דַּעַת רַחְבָּה עַד מָאֵד, זֹאת אוֹמְרָת בַּעַל דַּעַת. אָדָם שֶׁהוּא גֵּאוּתָן - הוּא טֶפֶשׁ, אֵין לוֹ דַּעַת, בְּמָה אַתָּה מִתְגַּאָּה? הָרִי כְּלוּם לֹא שָׁלָה!!! אִם כֵּן הַרְמָב"ם כְּתֵב גַּם אֶת הַתְּנָאִי הַזֶּה, שֶׁהַבַּעַל דַּעַת מְבִין שֶׁאֵין לוֹ בְּמָה לְהִתְגַּאוֹת וּמְכַרַּח לְהִיּוֹת עֲנוּ.

מִשְׁתַּחֲוִים לְאוֹפָנוּעַ

אַבְרָהָם אָבִינוּ מִדַּעְתּוֹ מְבִין שֵׁשׁ בּוֹרָא לְעוֹלָם וְאוֹמֵר לְנִמְרֹד: "אַתָּה אָפֵס!", לְמָה אַתָּה מִשְׁתַּחֲוֶה? לָאֵשׁ? הָרִי הַמִּים מְכַבִּים אֶת הָאֵשׁ וְכו', וּבְסוּפּוֹ שֶׁל דְּבָר יֵשׁ מִיִּשְׁהוּ מַעַל כָּלָם שֶׁאַתָּה חַיֵּב לְקַבֵּל

פְּרִשֶׁת לָךְ לָךְ

את מרותו, ומגדלותו אתה מרגיש את אפסיותה. מי שמבין שיש בורא לעולם הוא יודע ומרגיש את "אנכי עפר ואפר", אבל אם אדם גאותו ומסרב לקבל את מרות הבורא, הוא יסכים להכל, הוא ישתחוה לנצל, לעציץ, אפלו יאמין באופנוע ..

ידידי הרב ירון ראובן שליט"א מפלורידה, אחד הרבנים הגדולים המזכים את הרבים שם, אמר לי, שיש אנשים בהדיו שמשתחוים לאופנוע, זה האלהים שלהם. עכשו הוצאת אותו מהמוסד היה לאלהים שלך נזילת שמן, ואתה משתחוה אליו? איך? אתה יצרת אותו! לזה גורמת הגאווה האנושית של האדם שלא מוכן להודות שיש בורא לעולם כל כך גדול, שהוא מחייב לכופף עצמו אליו ולבטל רצונותיו על פי המבאר בתורה, שהיא מכתב אלקים (שמות לב, טז).

הגנבה ופתרונה

נסים בספור מדהים שראיתי על רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זצ"ל. אחד מחסידיו שמו היה רבי אישיל, הוא היה עשיר גדול, ובכל פעם שר' לוי יצחק היה אומר לו שצריך כסף לצדקה, ישר היה נותן כמה שהרב היה צריך.

יום אחד ר' אישיל הצליח בעסקה גדולה, והגיע אל הרב, ואמר לרב: "רבי, כמה כסף אתה צריך? כל סכום שתרוצה אני נותן", שאלו הרבי: "מה זה ועל מה זה?" ענה לו התלמיד: "הצלחתי בעסקה גדולה, ואני גם הולך לחתן את הבת שלי, וכמה שהרב רוצה אני מוכן לתת". אמר לו הרב: "תתורם סכום גדול לפדיון שבויים", וכך היה, תרם סכום גדול והלך לביתו. בינתיים בביתו של הגביר ההכנות לחתונה בעצומן, שבוע לפני החתונה הכל כבר מוכן, האולם, האכל, קנו כבשים, תרנגולות, הכינו בגדים

הַאֲמוּנָה הַמַּחֲיִבֶת

מִפְאָרִים לַכֹּלָה, תַּכְשִׁיטִים וְכָל הַנִּדְרָשׁ. שְׁבוּעַ לַפָּנִי הַחֲתָנָה נִכְנָס הַגָּבִיר לְחִדְרוֹ וּמִגִּלָּה שְׁכָל הַתַּכְשִׁיטִים שֶׁל הַכֹּלָה, הַשְׁמָלָה, הַקְשׁוּטִים, הַכָּל נִגְנָב! הַבְּעִיָּה הַגְּדוֹלָה הִיא לֹא הַהֶפְסֵד הַכֶּסֶּפִּי, אֲלָא שְׂכָדִי לְהַכִּין כָּאֵלֶּה בְּגָדִים וְתַכְשִׁיטִים חֲדָשִׁים לִוְקֹחַ כָּמָה וְכָמָה חֲדָשִׁים. הוּא נִכְנָס אֶל רַבּוֹ רַבִּי לְוִי יִצְחָק וְאָמַר לוֹ: "רַבִּי, בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ תַּעֲזֹר לִי!" אָמַר לוֹ ר' לְוִי יִצְחָק: "אַל תִּדְאָג, הַכָּל יִהְיֶה בְּסֹדֶר!" "אֵיךְ יִהְיֶה בְּסֹדֶר?" - תָּמָה רַבִּי אֵיִשִּׁיל, "הַכָּל נִגְנָב, אֵין לַכֹּלָה מָה לְלַבֵּשׁ בַּחֲתָנָה!", "לֵךְ לְדִינָם שֶׁל בְּרִדִּיצ'וֹב" - צִוָּה עָלָיו הָרַב "וְתֹאמַר לָהֶם שֶׁהֵם יִפְסְקוּ בַּדִּין הַזֶּה". הַגָּבִיר הֵלֵךְ אֶל הַדִּינָם וּבִקֵּשׁ שֶׁיִּפְסְקוּ בְּזֶה, אָמְרוּ לוֹ הַדִּינָם: "אֵין דִּין כְּזֶה בְּכָל שְׁלַחַן עָרוֹךְ חֲשֵׁן מִשְׁפָּט! מָה יֵשׁ לַפֶּסֶק? אָנוּ הָרִי לֹא יוֹדְעִים מִי הַנִּגְנָב". חֹזֵר הַגָּבִיר אֶל הָרַב וְאָמַר לוֹ שֶׁהַדִּינָם לֹא יָדְעוּ לַפֶּסֶק בְּזֶה. בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ הָרַב חֲתִיכַת קֶלֶף, וְכָתַב עָלָיו בְּאַרְבַּע קְצוֹתָיו "לֹא תִגְנָב" (שְׁמוֹת כ, יג), וְאָמַר לוֹ: "אַתָּה יָכוֹל לָלֶכֶת הַבֵּיתָה, הַגְּזֹלָה תַּחֲזֹר אֵלֶיךָ". יוֹם לַפָּנִי הַחֲתָנָה יוֹצֵא הַגָּבִיר לְטִיֵּל בֵּיעֵר שְׁלוֹ, וְרוֹאֶה לִפְתָּע אֲנָשִׁים שָׂרָצִים בְּתוֹךְ הַיַּעַר. אֵיךְ שָׂרְאוּ אוֹתוֹ עֲזוּבוּ אֶת מָה שֶׁהָיָה בִּידָם וּבְרַחוּ. הוּא מִיד רֶץ אַחֲרֵיהֶם וּפְתָאוֹם רוֹאֶה אֶת כָּל הַתַּכְשִׁיטִים וְהַבְּגָדִים שֶׁל הַבֵּית שְׁלוֹ הַכֹּלָה. הוּא שֹׁמַח שְׁמָחָה גְּדוֹלָה, לָקַח אֶת הַדְּבָרִים לְבֵיתוֹ, וּמִיד רֶץ אֶל הָרַב, וְשָׂאֵל: "רַבִּי, מָה עָשִׂיתָ פֹּה? קָדָם הָרַב אָמַר לִי לָלֶכֶת לְדִינָם, וְהֵם לֹא יָדְעוּ מָה לַעֲשׂוֹת. לְאַחֵר מִכֵּן הָרַב כָּתַב עַל הַקֶּלֶף "לֹא תִגְנָב", וְכָמָה יָמִים אַחֵר כֵּךְ נִמְצְאָה הַנִּגְנָבָה, מָה פֶּשֶׁר הַדְּבָר הַזֶּה?" אָמַר לוֹ הָרַב: "אֲנִי יָדַעְתִּי שֶׁהַנִּגְנָבִים שֶׁנִּגְנְבוּ בְּיָדַי שְׁלֹא יִשְׁתַּמְשׁוּ בַּנִּגְנָבָה מִיד, לָמָּה? כָּלֵם יוֹדְעִים שֶׁנִּגְנְבוּ לְר' אֵיִשִּׁיל כָּל הָאֲבִיזָרִים שֶׁל הַחֲתָנָה, וְלָכֵן הֵם יַחֲבִיאוּ אֶת זֶה כָּמָה שְׁבוּעוֹת לַפָּנִי שֶׁיִּמְכְּרוּ אֶת זֶה, אֵיפֹה הֵם מַחֲבִיאִים? בְּאֶדְמָה! וְלָכֵן שְׁלַחְתִּי אוֹתָךְ לְדִינָם שֶׁל בְּרִדִּיצ'וֹב שֶׁיִּגְזְרוּ בְּכַח הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְיֹאסְרוּ עַל הָאֶדְמָה לִקְבֹּל אֶת הַתַּכְשִׁיטִים הַנִּגְנוּבִים שֶׁהֵם יַחֲבִיאוּ בָּהּ, אֲבָל הַדִּינָם לֹא הִבִּינוּ.

פְּרִשֶׁת לָךְ לָךְ

לֹא הָיְתָה לִי בִּרְרָה, לִקְחָתִי חֲתִיכַת דָּף וְכִתְבָּתִי בְּכָל קְצוֹתָיו "לֹא תִגְנֹב" וְגִזְרֹתַי עַל הָאָדָמָה בְּאַרְבַּע קְצוֹת הָעוֹלָם לֹא לִקְבֹּל אֶת הָרִכּוּשׁ הַגָּנוּב, מִכֵּיּוֹן שָׁאֵם הִיא תִקְבֹּל אוֹתוֹ הִיא כְּבִיכּוֹל מְסִיעַת בִּיָּדִי עוֹבְרֵי עֲבָרָה, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה "לֹא תִגְנֹב". וּבִאֲמַת כֶּךָ הָיָה, הַגָּנָבִים לִקְחוּ אֶת הָרִכּוּשׁ וְהִטְמִינוּ אוֹתוֹ בְּאָדָמָה, כֶּסֶף, וְכִשְׁפָּאוּ לִלְכֹּת הָאָדָמָה פְּלִטָּה חֲחוּצָה אֶת הָרִכּוּשׁ. הֵלְכוּ לְמָקוֹם אַחֵר וְשׁוּב קוֹרָה כָּכָה, וְכֶךָ אוֹתוֹ דִּבֶּר בְּכֶמֶה וְכֶמֶה מְקוֹמוֹת. וּבְזִמָּן שֶׁאַתָּה רְאִיתָ אוֹתָם בְּדִיוֹק הָאָדָמָה פְּלִטָּה שׁוּב אֶת הָרִכּוּשׁ, וְכִשְׁרָאוּ אוֹתָךְ זָרְקוּ אֶת כָּל הַגָּנְבָה וּבִרְחוּ". הַגָּבִיר כָּל כֶּךָ הִתְלַהֵב וְאָמַר: "רַבִּי, אֵיזָה פֶּלֶא זֶה, אֵיזוֹ קִדְשָׁה!".

אָמַר לוֹ רַבִּי לִוִּי: "זֶה לֹא פֶּלֶא וְלֹא קִדְשָׁה, פֶּשׁוּט מְאֹד גַּם הָאָדָמָה חִיֶּבֶת בְּ"לֹא תִגְנֹב"..."

הַמָּסֶר מֵהָרֵב שְׁטִינְמָן וַצ"ל

סְפוּר נוֹסֶף, הַגִּיעַ אֶל הָרֵב שְׁטִינְמָן וַצ"ל: יְהוּדֵי שְׁהוּלֶךְ לְחַתֵּן אֶת הַבֵּן שְׁלוֹ וְאִין לוֹ שׁוּם דִּבֶּר לְחַתָּנָה, בָּא לְבַקֵּשׁ מֵהָרֵב שְׁטִינְמָן שְׁהִיּוֹת וּבְעוֹד שְׁבוּעִים יֵשׁ יְהוּדֵי עֲשִׂיר מְאֹד שְׁהוּלֶךְ לְחַתֵּן אֶת הַבֵּת שְׁלוֹ, בְּחַתָּנָה יְקָרְתִּית שֶׁל אַרְבָּעָה מְלִיּוֹן שְׁקֶל, אִם הָרֵב יִכְתֹּב לִי הַמְּלָצָה אֶל הַגָּבִיר וְאֲנִי אֵלֶךְ אֵלָיו בְּיָדַי שֶׁהוּא יַעֲזֹר לִי.

אָמַר לוֹ הָרֵב שְׁטִינְמָן: "אֲכַתֵּב לָךְ הַקִּדְשָׁה, אֲבָל בְּתַנְאֵי אֶחָד שֶׁתִּגִּיד לוֹ אֶת מַה שֶּׁאֹמַר לָךְ כְּרָגַע, מָסֶר אִישִׁי מִמֶּנִּי", הָאִישׁ הִסְכִּים. אָמַר לוֹ הָרֵב: "תִּמָּסֶר לוֹ שְׁאִין לוֹ מַחִילָה, עַל הַחֲצָפָה וְהַעֲזוֹת פָּנִים וּבְזָבוּז הַכֶּסֶף שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חַתָּנָה לְבֵת שְׁלוֹ בְּאַרְבָּעָה מְלִיּוֹן שְׁקֶל, עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא סְכּוּם דּוּמָה לְעַנְיִים". אוֹתוֹ יְהוּדֵי נִבְהָל: "כְּבוֹד הָרֵב, אֵיךְ הוּא יִתְרֵם לִי אַחֲרֵי שֶׁאֲנִי אֶגִּיד לוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה?" וְהָרֵב שְׁטִינְמָן בִּשְׁלוֹ, זֶה הַתְּנָאִי

הַאֲמוּנָה הַמַּחֲיִיבָה

לְהַמְלִיצָה. חָשַׁב בְּלִבּוֹ הַיהוּדִי, שְׁאִין לוֹ מָה לְהַפְסִיד בֵּין כָּה וְכָה, לְפָחוֹת הוּא יַעֲשֶׂה מִצְוָה לְשֹׁמֵעַ לָרֵב. וְכֵן הָיָה, הוּא לָקַח אֶת הַהַמְלִיצָה וְנָסַע לְבֵיתוֹ שֶׁל הָעֶשִׂיר. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְבֵיתוֹ, הוּא אָמַר שֶׁהוּא שְׁלִיחַ מִהָרֵב שְׁטִינְמָן. הָעֶשִׂיר מָאֵד הִתְלַהֵב, וְקָרָא לְכָל מְשַׁפְּחָתוֹ שְׂיָבוֹאוּ לִרְאוֹת אֶת הַשְּׁלִיחַ הַמִּיחָד מִהָרֵב שְׁטִינְמָן, הוּא הוֹצִיא אֶת הַהַמְלִיצָה וְנָתַן לוֹ אוֹתָהּ. "בְּנוֹסָף לָזֶה יֵשׁ לִי מָסֵר אִישִׁי מִהָרֵב אֵלָיךְ, אֲבָל זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּיחִידוֹת". הָלְכוּ לַחֲדָר צָדִידִי, הָאִישׁ מִתְחִיל לֹמֵר לוֹ מִלָּה בְּמִלָּה מָה שְׁאָמַר לוֹ הָרֵב שְׁטִינְמָן: "אִין לָךְ מַחִילָה, וְזוֹ חֲצָפָה וְכו' וְכו'". אָמַר לוֹ הָעֶשִׂיר: "תִּשְׁמַע, אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאֵתָה בָּאתָ לָפָה כִּמּוֹ כָּלֶם בְּשִׁבִּיל כֶּסֶף, כִּמָּה אֵתָה צָרִיךְ?" אָמַר לוֹ הָאִישׁ אֶת הַסְּכּוּם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְנִשְׁוֹאֵי בְּנוֹ. אָמַר לוֹ הָעֶשִׂיר: "אֵיךְ שֶׁהוֹדֵהִיתָ כְּשִׁלַּח מִהָרֵב שְׁטִינְמָן יִדְעָתִי שְׁאֵתָה בָּאתָ לָפָה בְּעֶנְיִנִי צָדִיקָה, וְאִמְרָתִי בְּלִבִּי שְׁאֵתָן לָךְ סְכּוּם מְסִים. אַךְ מִכִּיּוֹן שְׁאֵתָה אִישׁ אֱמֶת, וְלֹא פָּחַדְתָּ לֹמֵר אֶת כָּל מָה שֶׁהָרֵב אָמַר לָךְ לְהַגִּיד לִי, אֲכַפִּיל לָךְ אֶת הַסְּכּוּם שֶׁהִתְכַּוְּנָתִי לָתֵת לָךְ..."

צָדִיק מוֹשֵׁל

שְׁנֵי הַסְּפוּרִים הִלְלוּ קִשּׁוּרִים לְרַעְיוֹן שְׁיִצָּא לָנוּ מִפְּרֶשֶׁת הַשָּׁבוּעַ, אֲבָרָהָם אָבִינוּ מִפְּרֶסֶם אֶת שֵׁם ה' וּמִכְרִיז לְכָלֶם: יֵשׁ לָנוּ אֶת מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יֵשׁ לָנוּ אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁאֵם הָאֵדָם יִקְבֹּל מְרוּתוֹ וַיַּעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ הוּא יוֹכֵל לְשַׁלֵּט עַל הַבְּרִיאָה כָּלָה - "צָדִיק מוֹשֵׁל יֵרָאֵת אֱלֹקִים" (שְׁמוּאֵל ב', כג, ג), וְכִשֶּׁהֲצָדִיק גּוֹזֵר עַל אֲדָמָה "לֹא תִגְנֹב" הִיא אֵינָה מְקַבֶּלֶת גְּזֵל, וְכִשֶּׁהֲבּוֹרָא רוֹצֵה שֶׁהָאִשׁ לֹא תִשְׂרֹף אֶת אֲבָרָהָם אָבִינוּ הִיא אָכֵן לֹא שׁוֹרֶפֶת. וְהַכֹּל בְּכַח הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא וְכַח הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְאֵלּוּ אֲנָשִׁים מְבֻזְבְּזִים אֶת זְמַנָּם בְּחַפְזוּשִׁים אַחֵר כַּחוֹת שׁוֹנִים וּמְשָׁנִים, אוֹלֵי נִתְחַנְּפוּ לַעֲשִׂירִים, נַעֲבֹד לֵאלֹהֵי

פְּרִישַׁת לֶךְ לְךָ

הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב, וְאוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: תַּעֲבֹדוּ אוֹתִי וְתִשְׁלְטוּ
עַל הָעוֹלָם.

הַשֵּׁם יִזְכֶּה אוֹתָנוּ לְהִיּוֹת כְּמוֹ אֲבֹרָהִם אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, וְלֹא
חֲלִילָה לְהַפְדֹּךְ וְלִפְלֹ בְּרִישַׁת הָרָשָׁעִים חָס וְשְׁלוֹם, אֲמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

